

The Role of Parenting Styles in the Transmission of Values to Adolescents

1. Mohammad Hossein Nejad *: Department of Psychology and Counseling Education, Farhangian University, , Tehran, Iran

1. Hekmatolah Abdolazadeh : Department of Education, Sadridin Einy University, Dushanbe, Tajikistan

*Corresponding Author's Email: mhoseinnejad295@gmail.com

Received: 2024-01-29

Revised: 2024-04-12

Accepted: 2024-04-20

Published: 2024-05-21

Abstract

Introduction and Aim: Family is considered the most important context for socialization and plays a fundamental role in shaping adolescents' values, attitudes, and behaviors. The present study aimed to investigate the role of parenting styles in the transmission of values to adolescent children and to explain this process based on Vygotsky's sociocultural theory.

Methodology: This study employed a causal-comparative design. The statistical population consisted of adolescents aged 12 to 15 years and their parents in Islamshahr, Iran. Using multistage cluster sampling, four schools were randomly selected. After screening the Baumrind Parenting Styles Questionnaires, 60 authoritative families, 58 authoritarian families, and 53 permissive families were selected as the final sample. Parents completed Baumrind's Parenting Styles Questionnaire, while both parents and adolescents separately completed the Schwartz Values Survey. Data were analyzed using Pearson correlation coefficients, multivariate analysis of variance, and Tukey post hoc tests.

Findings: The findings revealed significant differences among adolescents from authoritative, authoritarian, and permissive families in their value systems. Adolescents from authoritative families obtained significantly higher scores in benevolence, universalism, security, conformity, traditionalism, and achievement compared with the other groups, whereas adolescents from permissive families scored higher in hedonism and stimulation. Significant correlations were also found between fathers' and mothers' value systems in authoritative families, particularly in conformity and traditionalism. Moreover, the strongest correlations between parents' and adolescents' values in authoritative families were observed in conformity and traditionalism.

Conclusion: The results demonstrated that authoritative parenting provides a more effective context for the transmission and internalization of values in adolescents compared with authoritarian and permissive parenting styles. Based on Vygotsky's sociocultural theory, parent-adolescent dialogue, emotional support, scaffolding, and reciprocal interactions in authoritative families facilitate mutual understanding, internalization of values, and stronger adolescent commitment to social and moral values.

Keywords: Parenting Style, Values, Adolescents, Internalization, Socialization, Vygotsky's Sociocultural Theory

How to Cite: Hossein Nejad, M., & Abdolazadeh, H. (2024). The Role of Parenting Styles in the Transmission of Values to Adolescents. *Psychology of Motivation, Behavior, and Health*, 2(1), 1-18.

Copyright: © 2024 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction and Aim

Adolescence is a critical developmental period during which individuals experience major cognitive, emotional, social, and moral transformations. During this stage, adolescents gradually construct their moral identity, internalize social norms, and develop systems of values that guide their interpersonal behavior and decision-making. Families, especially parents, play a fundamental role in this developmental process because they constitute the primary context in which values, beliefs, and moral standards are transmitted to children and adolescents. Contemporary studies emphasize that parenting practices influence adolescents' moral reasoning, prosocial tendencies, emotional regulation, and behavioral adjustment (Hou, 2023; Li et al., 2025; Malti et al., 2021). Consequently, understanding the relationship between parenting styles and value transmission has become an important topic in developmental and educational psychology.

Parenting style refers to the general emotional climate and behavioral strategies parents use in interacting with their children. Baumrind's typology of parenting styles—authoritative, authoritarian, and permissive—has been widely used to explain differences in children's psychosocial and moral development. Authoritative parenting is characterized by warmth, responsiveness, dialogue, and reasonable control, whereas authoritarian parenting emphasizes obedience, strict discipline, and low emotional responsiveness. Permissive parenting, in contrast, is associated with emotional warmth but insufficient control and guidance. Research consistently demonstrates that authoritative parenting is associated with higher levels of prosocial behavior, empathy, moral reasoning, and psychological adjustment among adolescents (Gülseven & Carlo, 2021; Kil et al., 2023; Safder, 2024). In contrast, authoritarian and permissive parenting styles have been linked to behavioral maladjustment, weak self-regulation, and difficulties in moral internalization (Folorunsho et al., 2024; Laskoski et al., 2022; Onsando et al., 2021).

The transmission of values within families is not a passive process in which children merely imitate their parents. Rather, it is an interactive and dynamic process involving communication, emotional attachment, observation, reinforcement, and internalization. Studies on intergenerational value transmission indicate that adolescents are more likely to adopt parental values when family relationships are

characterized by emotional closeness, mutual respect, and constructive dialogue (Chen et al., 2024; Lee et al., 2025). Parents who model honesty, empathy, social responsibility, and respect for others provide adolescents with behavioral frameworks that shape their moral identity. In this regard, discussions between parents and children about honesty and moral dilemmas have been shown to strengthen adolescents' ethical understanding and moral sensitivity (Booker et al., 2021; Tong & Talwar, 2021).

Moral development during adolescence is also strongly related to prosocial behavior, empathy, self-control, and moral emotions. Studies have demonstrated that parenting warmth and supportive family interactions positively predict moral emotions and altruistic tendencies among adolescents (Carlo, García, et al., 2022; Carlo, Hastings, et al., 2022). Furthermore, adolescents' moral reasoning is influenced by socioeconomic, cultural, and family-related factors (Li et al., 2025). Researchers have argued that parenting styles affect not only overt behavior but also deeper cognitive and emotional structures related to moral judgment and identity formation (Malti et al., 2021). Thus, adolescents raised in supportive and structured family environments are more likely to develop stable and internalized moral values.

Recent social changes and technological developments have increased concerns regarding adolescents' moral and social development. The expansion of social media, cyberbullying, online aggression, and moral disengagement has created new challenges for families and educational systems. Studies indicate that ineffective parenting styles and weak parental monitoring are associated with cyberbullying attitudes and online moral disengagement (Rahmawati & Virlia, 2023; YalÇın & Aktas, 2024). Conversely, adolescents who experience emotional warmth and constructive parental guidance are more likely to develop empathy and responsible online behavior (Morgan & Fowers, 2021). Therefore, parenting styles remain highly influential even in contemporary digital contexts where adolescents are exposed to diverse and sometimes conflicting value systems.

Cultural and religious contexts also shape moral development and value transmission. Research suggests that religion and family traditions contribute significantly to the intergenerational transmission of altruistic values, social responsibility, and ethical commitment (Lee et al., 2025; Sârbu et al., 2021). Studies conducted in different cultural contexts have

highlighted the importance of indigenous and religious educational systems in promoting adolescents' morality and prosocial conduct (Basri et al., 2022; Lessy et al., 2024; Saron, 2021). These findings indicate that families function not only as emotional systems but also as cultural institutions that mediate the transfer of social norms and collective values to younger generations.

In addition to family influences, school environments and peer relationships affect adolescents' moral and social adjustment. Positive peer relationships, self-control, and healthy youth development have been associated with lower levels of aggression and externalizing behaviors (Gao et al., 2025; Jiang et al., 2025). However, research suggests that the effectiveness of school-based moral education is stronger when it is consistent with family values and parenting practices (Wu & Wang, 2023; Zhu et al., 2022). Therefore, parenting styles may serve as foundational mechanisms that shape how adolescents interpret and internalize social and moral expectations from broader social environments.

Despite extensive literature on parenting and adolescent development, relatively fewer studies have simultaneously examined parenting styles and adolescents' value systems within a comparative framework. Existing research has often focused on delinquency, online aggression, religiosity, or specific forms of prosocial behavior (Giancola et al., 2024; Onsando et al., 2021; Rahmawati & Virilia, 2023). Accordingly, the present study aimed to investigate the role of parenting styles in the transmission of values to adolescents and to compare the value systems of adolescents raised in authoritative, authoritarian, and permissive families.

Methodology

The present study employed a causal-comparative research design. The statistical population consisted of male and female adolescents aged 12 to 15 years in Islamshahr, Iran. Participants were selected through multistage cluster random sampling. Based on the geographical distribution of schools, four schools, including two boys' schools and two girls' schools, were randomly selected. After explaining the objectives of the study to parents and school administrators, 620 Baumrind Parenting Styles Questionnaires were distributed among fathers and mothers.

A number of questionnaires were excluded because they were incomplete, returned by only one parent, or

indicated inconsistent parenting styles between fathers and mothers. Finally, 60 authoritative families, 58 authoritarian families, and 53 permissive families were selected as the final sample. In total, the sample consisted of 171 families and their adolescent children.

Data were collected using Baumrind's Parenting Styles Questionnaire and the Schwartz Values Survey. Baumrind's questionnaire contained 30 items assessing authoritative, authoritarian, and permissive parenting styles. Responses were rated on a five-point Likert scale. The Schwartz Values Survey was used to assess adolescents' value systems across dimensions such as benevolence, conformity, security, universalism, tradition, achievement, stimulation, hedonism, self-direction, and power.

Data analysis was conducted using SPSS software. Descriptive statistics, Pearson correlation coefficients, multivariate analysis of variance (MANOVA), and Tukey post hoc tests were used to analyze the data.

Findings

The findings indicated significant differences between adolescents from authoritative, authoritarian, and permissive families in several value dimensions. Adolescents from authoritative families obtained significantly higher scores in benevolence, universalism, conformity, security, tradition, and achievement compared with adolescents from authoritarian and permissive families. In contrast, adolescents from permissive families scored higher in hedonism and stimulation values.

The results also demonstrated that adolescents from authoritarian families generally obtained lower scores across most value dimensions compared with the other two groups. Multivariate analysis of variance revealed statistically significant differences between the groups in conformity, tradition, security, universalism, benevolence, and achievement values. However, no significant group differences were found in self-direction, power, and hedonism.

The Tukey post hoc test indicated that adolescents from authoritative families significantly differed from those from authoritarian families in conformity, security, universalism, benevolence, and achievement. Significant differences were also found between authoritative and permissive families in conformity, tradition, security, universalism, and benevolence. Between authoritarian and permissive families,

significant differences were observed only in achievement values.

The results further showed significant correlations between fathers' and mothers' value systems. In authoritative families, significant correlations were found in conformity and tradition values. In authoritarian families, significant correlations emerged in hedonism, self-direction, and tradition values. In permissive families, only achievement values showed significant parental correlations.

In addition, significant relationships were found between parents' and adolescents' value systems. In authoritative families, the strongest correlations were observed in conformity and tradition values. In authoritarian families, the strongest correlations were found in conformity, security, and stimulation values. In permissive families, the highest correlation was observed in conformity values.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study demonstrated that authoritative parenting was more effective than authoritarian and permissive parenting in facilitating the transmission and internalization of values among adolescents. Adolescents raised in authoritative families exhibited higher levels of prosocial and collective values such as benevolence, conformity, security, and universalism. These findings suggest that parenting characterized by emotional warmth, reasonable control, and constructive communication creates a favorable environment for adolescents' moral and social development.

The stronger value systems observed among adolescents from authoritative families may be explained by the quality of parent-child interactions

within these families. Adolescents who experience emotional support and respectful communication are more likely to perceive parental values as meaningful and legitimate. As a result, they internalize these values rather than merely complying with external expectations. In contrast, authoritarian parenting may encourage obedience without genuine moral internalization because excessive control and limited emotional responsiveness reduce opportunities for dialogue and autonomous moral reasoning.

The higher hedonism and stimulation values observed among adolescents from permissive families can also be interpreted within the context of insufficient parental regulation and weak behavioral structure. Although permissive parenting may involve emotional warmth, inadequate supervision and inconsistent boundaries may increase adolescents' orientation toward immediate gratification and sensation-seeking behaviors.

The study also highlighted the importance of consistency between fathers' and mothers' value systems. Greater agreement between parents, particularly in authoritative families, appears to strengthen adolescents' exposure to coherent moral messages. When adolescents receive consistent ethical guidance from both parents, the process of value transmission becomes more stable and effective.

Overall, the findings confirm that parenting styles play a central role in adolescents' moral development and value formation. Authoritative parenting, characterized by warmth, dialogue, emotional support, and balanced control, appears to provide the most effective foundation for developing internalized moral values and socially responsible behaviors in adolescents.

نقش سبک فرزندپروری والدین در انتقال ارزش‌ها به فرزندان نوجوان

۱. محمد حسین نژاد*¹: گروه آموزش روانشناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. حکمت الله عبدالله زاده²: گروه علوم تربیتی، دانشگاه صدرالدین عینی، تاجیکستان

*ایمیل نویسنده مسئول: mhoseinnejad295@gmail.com

انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۰۱

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۱/۲۱

دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۰۹

چکیده

مقدمه و هدف: خانواده به عنوان مهم‌ترین بستر اجتماعی شدن، نقشی اساسی در شکل‌گیری ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای نوجوانان ایفا می‌کند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری والدین در انتقال ارزش‌ها به فرزندان نوجوان و تبیین این فرایند بر اساس نظریه اجتماعی-فرهنگی ویگوتسکی انجام شد.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع علی-پس از وقوع بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان ۱۲ تا ۱۵ ساله شهرستان اسلامشهر و والدین آنان بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، چهار مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شدند. پس از غربالگری پرسشنامه‌های فرزندپروری بامریند، ۶۰ خانواده مقتدر، ۵۸ خانواده مستبد و ۵۳ خانواده سهل‌گیر به عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند. والدین پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند و والدین و دانش‌آموزان به طور جداگانه پرسشنامه ارزش‌های شوارتز را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس چندمتغیره و آزمون تعقیبی توکی تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بین نظام ارزشی فرزندان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر تفاوت معناداری وجود دارد. فرزندان خانواده‌های مقتدر در ارزش‌های خیرخواهی، جهان‌گرایی، امنیت، همنوایی، سنت‌گرایی و پیشرفت میانگین بالاتری نسبت به دو گروه دیگر کسب کردند، در حالی که فرزندان خانواده‌های سهل‌گیر در ارزش‌های لذت‌گرایی و برانگیختگی نمرات بیشتری داشتند. همچنین بین نظام ارزشی پدران و مادران در خانواده‌های مقتدر در ابعاد همنوایی و سنت‌گرایی همبستگی معنادار مشاهده شد. افزون بر این، بین نظام ارزشی والدین و فرزندان در خانواده‌های مقتدر بیشترین همبستگی در ارزش‌های همنوایی و سنت‌گرایی به دست آمد.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد سبک فرزندپروری مقتدرانه در مقایسه با سبک‌های مستبد و سهل‌گیر، زمینه مناسب‌تری برای انتقال و درونی‌سازی ارزش‌ها در نوجوانان فراهم می‌کند. بر اساس نظریه ویگوتسکی، گفت‌وگوی والد-فرزند، حمایت هیجانی، داریست‌سازی مناسب و تعامل دوسویه در خانواده‌های مقتدر، موجب درک مشترک، درونی‌سازی ارزش‌ها و تعهد بیشتر نوجوانان به ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی می‌شود.

کلیدواژه‌گان: سبک فرزندپروری، ارزش‌ها، نوجوانان، درونی‌سازی، اجتماعی شدن، نظریه اجتماعی-فرهنگی ویگوتسکی

نحوه استناددهی: حسین نژاد، محمد و عبدالله زاده، حکمت الله عبدالله (۱۴۰۳). نقش سبک فرزندپروری والدین در انتقال ارزش‌ها به فرزندان نوجوان. *روان‌شناسی انگیزش، رفتار و سلامت*، ۲(۱)، ۱۸-۱.

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

نوجوانی یکی از حساس‌ترین دوره‌های رشد انسان است که در آن ساختارهای شناختی، هیجانی، اجتماعی و اخلاقی فرد به تدریج از وابستگی کودکانه فاصله گرفته و به سوی خودتنظیمی، استقلال نسبی و شکل‌گیری هویت ارزشی حرکت می‌کند. در این دوره، نوجوان نه تنها با تغییرات زیستی و روانی گسترده روبه‌رو می‌شود، بلکه باید در برابر هنجارهای خانوادگی، انتظارات اجتماعی، فشار همسالان، ارزش‌های دینی و فرهنگی و الگوهای رفتاری رسانه‌ای نیز موضع‌گیری کند. از این رو، رشد اخلاقی و انتقال ارزش‌ها در نوجوانی موضوعی صرفاً فردی نیست، بلکه نتیجه تعامل چندلایه میان خانواده، مدرسه، گروه همسالان، فرهنگ و ساختارهای اجتماعی است. مطالعات جدید نشان داده‌اند که استدلال اخلاقی، شخصیت اخلاقی، نوع دوستی، همدلی، خودکنترلی و رفتارهای جامعه‌پسند در نوجوانان تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل خانوادگی، شناختی و فرهنگی قرار دارند و خانواده همچنان یکی از اصلی‌ترین بسترهای شکل‌گیری این متغیرها به شمار می‌رود (Li et al., 2025; Malti et al., 2021; Nalevska et al., 2023). بر همین اساس، بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری در انتقال ارزش‌ها به نوجوانان می‌تواند به فهم دقیق‌تر فرایند اجتماعی‌شدن اخلاقی و کیفیت درونی‌سازی ارزش‌ها در خانواده کمک کند.

خانواده نخستین و پایدارترین نهاد اجتماعی‌کننده کودک و نوجوان است و والدین از طریق شیوه تعامل، کنترل، حمایت، گفت‌وگو، الگودهی و پاسخ‌دهی هیجانی، زمینه شکل‌گیری نظام ارزشی فرزندان را فراهم می‌کنند. پژوهش‌های اخیر بر این نکته تأکید دارند که فرزندپروری صرفاً مجموعه‌ای از رفتارهای انضباطی نیست، بلکه نظامی ارتباطی و تربیتی است که در آن والدین به‌طور مستقیم و غیرمستقیم برداشت فرزندان از درست و نادرست، مسئولیت‌پذیری، صداقت، نوع دوستی، عدالت، همنوایی اجتماعی و احترام به دیگران را شکل می‌دهند (Hou, 2023; Meneses et al., 2022; Safder, 2024). در این چارچوب، سبک مقتدرانه که معمولاً با گرمی، کنترل منطقی، پاسخ‌دهی مناسب، گفت‌وگوی دوسویه و حمایت از استقلال همراه است، بیش از سایر سبک‌ها زمینه رشد اخلاقی و اجتماعی سالم را فراهم می‌کند. در مقابل، سبک مستبدانه با کنترل شدید،

پاسخ‌دهی پایین و تأکید افراطی بر اطاعت همراه است و سبک سهل‌گیرانه نیز به دلیل کنترل ناکافی و ساختار ضعیف تربیتی ممکن است فرایند درونی‌سازی ارزش‌ها را با چالش روبه‌رو کند (Folorunsho et al., 2024; Laskoski et al., 2022; Onsando et al., 2021).

انتقال ارزش‌ها به معنای انتقال مکانیکی باورهای والدین به فرزندان نیست، بلکه فرایندی تعاملی، تفسیری و تدریجی است که در آن نوجوانان پیام‌های والدین را دریافت، ارزیابی، بازسازی و در صورت پذیرش، درونی می‌کنند. پژوهش‌های مربوط به انتقال بین‌نسلی ارزش‌ها نشان می‌دهد که فرزندان زمانی ارزش‌های والدین را بیشتر می‌پذیرند که رابطه والد - فرزند بر اعتماد، گرمی، گفت‌وگو و انسجام تربیتی استوار باشد (Chen et al., 2024; Giancola et al., 2024; Lee et al., 2025). در این میان، همانندسازی با والدین، تجربه ارتباط عاطفی مثبت، مشاهده رفتار اخلاقی والدین و سازگاری میان گفتار و عمل آنان نقش مهمی در تثبیت ارزش‌ها دارد. برای مثال، گفت‌وگوی والدین با فرزندان درباره صداقت، راست‌گویی و دروغ‌گویی می‌تواند ظرفیت اخلاقی نوجوانان را تقویت کند، به‌ویژه زمانی که این گفت‌وگوها با احترام به فهم و تجربه فرزند همراه باشد (Booker et al., 2021; Tong & Talwar, 2021). بنابراین، انتقال ارزش‌ها در خانواده زمانی اثربخش‌تر است که نوجوان در موقعیت انفعالی قرار نگیرد، بلکه به‌عنوان کنشگری فعال در فهم و پذیرش ارزش‌ها مشارکت کند.

رشد اخلاقی نوجوانان در سال‌های اخیر در ارتباط با رفتارهای جامعه‌پسند، نوع دوستی، همدلی، خودکنترلی و هیجان‌های اخلاقی مورد توجه گسترده قرار گرفته است. مطالعات نشان داده‌اند که رفتارهای جامعه‌پسند نوجوانان تحت تأثیر استدلال اخلاقی جامعه‌پسند، گرمی والدین، هویت خانوادگی و ارزش‌های فرهنگی قرار دارد (Carlo, García, et al., 2022; Carlo, Hastings, et al., 2021; Gülseven & Carlo, 2022). همچنین، هیجان‌های اخلاقی مانند احساس گناه، شرم‌سازنده، همدلی و نگرانی برای دیگران در بستر خانواده و فرهنگ رشد می‌کنند و می‌توانند زمینه پابندی نوجوان به ارزش‌های اخلاقی را فراهم سازند. در این زمینه، پژوهش‌های مرتبط با فرهنگ و عصب‌زیست‌شناسی رشد اخلاقی

گفت‌وگوی انتقادی و توان تشخیص ارزش‌ها بیش از پیش اهمیت می‌یابد.

از سوی دیگر، انتقال ارزش‌ها همواره درون بافت فرهنگی و دینی خاصی رخ می‌دهد. ارزش‌های خانوادگی، دینی، قومی و بومی می‌توانند جهت‌گیری‌های اخلاقی نوجوانان را شکل دهند و به آنان چارچوبی برای تفسیر رفتار درست و نادرست بدهند. پژوهش‌های مرتبط با دینداری، ارزش‌های نوع‌دوستانه و تربیت اخلاقی نشان می‌دهند که دین و سنت‌های فرهنگی می‌توانند زمینه انتقال بین‌نسلی ارزش‌هایی مانند نوع‌دوستی، مسئولیت‌پذیری، احترام، پاکدامنی و مراقبت از دیگران را فراهم کنند (Lamia Abdulgalil Saif Ali et al., 2021; Lee et al., 2025; Sârbu et al., 2021). همچنین، مطالعات انجام‌شده در بافت‌های فرهنگی گوناگون نشان می‌دهد که نهادهای بومی، خانواده و اجتماع محلی در تربیت اخلاقی نوجوانان نقش مهمی دارند و ارزش‌های سنتی می‌توانند در کنار روش‌های تربیتی خانواده، چارچوب اخلاقی نوجوان را تقویت کنند (Basri et al., 2022; Lessy et al., 2024; Saroni, 2021). از این منظر، خانواده نه تنها انتقال‌دهنده ارزش‌های فردی والدین، بلکه واسطه انتقال سرمایه فرهنگی، دینی و اجتماعی جامعه به نسل جدید است.

در کنار خانواده، مدرسه و محیط آموزشی نیز در رشد ارزش‌ها و منش اخلاقی نوجوانان نقش دارند. با این حال، اثر مدرسه معمولاً زمانی پایدارتر است که با ارزش‌های خانوادگی و سبک تربیتی والدین همسو باشد. پژوهش‌های اخیر نشان داده‌اند که تأثیر مشترک خانواده و مدرسه بر ویژگی‌های منش، رفتارهای اخلاقی و شخصیت سالم نوجوانان قابل توجه است (Wu & Wang, 2023; Zhu et al., 2022). از سوی دیگر، در سال‌های اولیه زندگی و در دوره کودکی، عوامل شکل‌دهنده ارزش‌ها شامل تجربه‌های خانوادگی، مشاهده رفتار بزرگسالان، قواعد تربیتی و تعامل با محیط آموزشی هستند (Kabadayi, 2024). این موضوع نشان می‌دهد که انتقال ارزش‌ها در نوجوانی ادامه‌فرایندی است که از کودکی آغاز شده و در تعامل با نهادهای آموزشی و اجتماعی تکامل می‌یابد. با این حال، در نوجوانی به دلیل رشد شناختی، افزایش توان استدلال و حساسیت نسبت به عدالت و استقلال، سبک فرزندپروری والدین می‌تواند تعیین‌کننده

نشان می‌دهند که تجربه‌های عاطفی و تربیتی دوران کودکی و نوجوانی با ساختارهای شناختی و هیجانی مرتبط با اخلاق پیوند دارند (Carlo, García, et al., 2022). از این رو، سبک فرزندپروری والدین فقط بر رفتار بیرونی نوجوان اثر نمی‌گذارد، بلکه در شکل‌دهی به سازوکارهای درونی قضاوت اخلاقی، تنظیم هیجان و مسئولیت‌پذیری نیز نقش دارد.

یکی از مسیرهای مهم تأثیرگذاری والدین بر ارزش‌های نوجوانان، ایجاد محیطی است که در آن خودکنترلی، روابط سالم با همسالان و رفتارهای سازگارانه رشد کند. در سال‌های نوجوانی، همسالان اهمیت فزاینده‌ای پیدا می‌کنند و ممکن است ارزش‌های آنان با ارزش‌های والدین همسو یا ناهمسو باشد. یافته‌های جدید نشان می‌دهد که کیفیت هم‌والدگری، روابط با همسالان و خودکنترلی می‌توانند در کاهش رفتارهای پرخطرانه رابطه‌ای و مشکلات بیرونی‌سازی نقش داشته باشند (Gao et al., 2025; Jiang et al., 2025). همچنین، منابع خانوادگی و ویژگی‌های مثبت رشد نوجوانان با کاهش رفتارهای مشکل‌زا و تقویت منش اخلاقی همراه است (Gao et al., 2025). این یافته‌ها نشان می‌دهد که انتقال ارزش‌ها فقط به محتوای پیام‌های اخلاقی والدین وابسته نیست، بلکه به کیفیت محیط خانوادگی، سرمایه عاطفی، هماهنگی والدین و توانایی خانواده در هدایت نوجوان در برابر فشارهای بیرونی نیز وابسته است.

در دنیای معاصر، انتقال ارزش‌ها با چالش‌های تازه‌ای مواجه شده است. فضای مجازی، cyberbullying، گسترش ارتباطات آنلاین، مواجهه با محتوای متنوع فرهنگی و کاهش نظارت سنتی خانواده موجب شده‌اند که فرایند اجتماعی‌شدن اخلاقی پیچیده‌تر شود. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سبک‌های فرزندپروری و گسست اخلاقی با نگرش نوجوانان نسبت به cyberbullying و رفتارهای آسیب‌زا در فضای مجازی ارتباط دارند (Rahmawati & Virlia, 2023; Saryono et al., 2024; Yalçın & Aktas, 2024). همچنین، در محیط آنلاین، هویت اخلاقی، همدلی، اصالت و گسست اخلاقی می‌توانند رفتارهای نوجوانان را تحت تأثیر قرار دهند و سبک فرزندپروری در این میان نقش زمینه‌ای مهمی دارد (Morgan & Fowers, 2021). بنابراین، در شرایطی که نوجوانان از منابع متعدد ارزشی اثر می‌پذیرند، نقش والدین در ایجاد خودتنظیمی اخلاقی،

نوجوان ارزش‌ها را به صورت تحمیلی، سطحی یا درونی شده تجربه کند.

سبک‌های فرزندپروری علاوه بر ارزش‌ها، با سلامت روان والدین و فرزندان، عزت‌نفس، رضایت خانوادگی و روابط زناشویی نیز ارتباط دارند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سلامت روان والدین و کیفیت روابط خانوادگی می‌تواند بر سبک‌های فرزندپروری و در نتیجه بر رشد روانی و اخلاقی فرزندان اثر بگذارد (Mozas-Alonso et al., 2022; Regina Luísa de Freitas et al., 2020; Vovchenko, 2022). همچنین، گرمی هیجانی والدین می‌تواند از طریق تقویت شخصیت اخلاقی و باور به جهان عادلانه، رفتارهای نوع‌دوستانه اینترنتی را در نوجوانان افزایش دهد (Zhang et al., 2021). این یافته‌ها بیانگر آن است که ارزش‌آموزی در خانواده فقط از طریق آموزش مستقیم صورت نمی‌گیرد، بلکه کیفیت کلی روابط خانوادگی، ثبات هیجانی والدین، رضایت زناشویی و الگوی تعامل والدین با یکدیگر نیز در آن دخالت دارد.

پژوهش‌های جدید همچنین نشان می‌دهند که اثر فرزندپروری بر رشد اخلاقی نوجوانان ممکن است از طریق سازوکارهای میانجی مانند استدلال اخلاقی، هیجان‌های اخلاقی، خودکنترلی، روابط همسالان و هویت خانوادگی اعمال شود. برای نمونه، استفاده والدین از پاداش می‌تواند در مسیرهای طولی با صفات اخلاقی و رفتارهای جامعه‌پسند نوجوانان ارتباط داشته باشد (Carlo, Hastings, et al., 2022). همچنین، فرایند اجتماعی‌سازی اخلاقی والد - نوجوان تحت تأثیر گرمی و مشارکت مادرانه قرار دارد و این گرمی می‌تواند رابطه میان پیام‌های تربیتی والدین و پذیرش اخلاقی نوجوان را تعدیل کند (Kil et al., 2023). در همین راستا، پژوهش‌های مربوط به ارزش‌ها و سبک‌های فرزندپروری ادراک شده نشان می‌دهد که فرزندان سبک تربیتی والدین را تفسیر می‌کنند و همین ادراک می‌تواند بر میزان پذیرش ارزش‌های والدین اثر بگذارد (Meneses et al., 2022). بنابراین، برای فهم نقش والدین در انتقال ارزش‌ها، باید هم رفتار واقعی والدین و هم برداشت نوجوان از آن رفتارها در نظر گرفته شود.

با وجود اهمیت گسترده این موضوع، همچنان نیاز به پژوهش‌هایی وجود دارد که نقش سبک‌های متفاوت فرزندپروری را به طور

مقایسه‌ای در انتقال ارزش‌ها بررسی کنند. برخی پژوهش‌ها بیشتر بر رفتارهای مشکل‌زا، بزهکاری نوجوانان یا رفتارهای پرخطر تمرکز کرده‌اند و نشان داده‌اند که سبک‌های ناکارآمد فرزندپروری می‌تواند با بزهکاری، رفتارهای ناسازگارانه و ضعف در رشد اخلاقی ارتباط داشته باشد (Folorunsho et al., 2024; Laskoski et al., 2021; Onsando et al., 2022). برخی دیگر نیز به ارزش‌ها در حوزه‌های خاص مانند ورزش، محیط زیست، فضای مجازی یا آموزش دینی پرداخته‌اند (Saryono et al., 2024; Giancola et al., 2021; Yaffe et al., 2024). باین حال، بررسی هم‌زمان سبک‌های مقتدرانه، مستبدانه و سهل‌گیرانه در ارتباط با نظام ارزشی نوجوانان می‌تواند تصویری روشن‌تر از چگونگی انتقال ارزش‌ها در خانواده ارائه دهد.

در مجموع، ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که خانواده، سبک فرزندپروری، گرمی عاطفی، کنترل منطقی، گفت‌وگوی اخلاقی، هماهنگی والدین، منابع فرهنگی و کیفیت رابطه والد - فرزند از عوامل مهم در شکل‌گیری و درونی‌سازی ارزش‌ها در نوجوانان هستند. نوجوانان در فرایند رشد اخلاقی نه صرفاً دریافت‌کنندگان منفعل ارزش‌ها، بلکه تفسیرگران فعال پیام‌های خانوادگی و اجتماعی‌اند. از این رو، هرچه سبک فرزندپروری والدین مبتنی بر گفت‌وگو، حمایت، نظارت منطقی، احترام به استقلال و هماهنگی ارزشی باشد، احتمال شکل‌گیری ارزش‌های پایدار و درونی‌شده در نوجوانان بیشتر خواهد بود. در مقابل، کنترل افراطی، فقدان پاسخ‌دهی، سهل‌گیری بیش از حد یا ناهماهنگی والدین می‌تواند انتقال ارزش‌ها را تضعیف کرده و نوجوان را در برابر تأثیرات ناسازگار محیطی آسیب‌پذیرتر سازد.

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش سبک فرزندپروری والدین در انتقال ارزش‌ها به فرزندان نوجوان و مقایسه نظام ارزشی نوجوانان در خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر بود.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع علی - پس از وقوع بود که با هدف بررسی نقش سبک‌های فرزندپروری والدین در انتقال ارزش‌ها به فرزندان نوجوان انجام شد. جامعه آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دختر

۰/۷۴، ۰/۷۸ و ۰/۸۰ و برای پدران به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۳ و ۰/۸۱ به دست آمد. همچنین ضرایب بازآزمایی برای سبک‌های سهل‌گیر، مستبد و مقتدر به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۷۱ و ۰/۷۵ گزارش شد که بیانگر پایایی مطلوب ابزار بود.

به منظور ارزیابی نظام ارزشی نوجوانان و والدین از پرسشنامه زمینه‌یابی ارزش‌های شوارتز استفاده شد. این پرسشنامه یکی از شناخته‌شده‌ترین ابزارهای سنجش ارزش‌ها در مطالعات بین‌فرهنگی است که تاکنون در بیش از ۶۰ کشور مورد استفاده قرار گرفته و مشتمل بر ۵۷ ارزش در قالب ده خرده‌مقیاس اصلی است. این ابزار ابعاد مختلف ارزش‌ها از جمله خیرخواهی، جهان‌گرایی، سنت‌گرایی، امنیت، هم‌نوایی، قدرت‌طلبی، خودرهبی، پیشرفت، برانگیختگی و لذت‌گرایی را اندازه‌گیری می‌کند. برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی استفاده شد. در فرایند بازآزمایی، پرسشنامه بر روی ۲۰ دانش‌آموز در دو مرحله و با فاصله زمانی دو هفته اجرا گردید. همچنین برای بررسی اعتبار ابزار از روش اعتبار محتوا استفاده شد؛ بدین صورت که ترجمه نهایی پرسشنامه توسط متخصصان حوزه روان‌شناسی و علوم تربیتی بررسی و تأیید شد. ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های خیرخواهی، سنت‌گرایی، هم‌نوایی، امنیت، جهان‌گرایی، خودرهبی، برانگیختگی، لذت‌گرایی، قدرت‌طلبی و پیشرفت به ترتیب ۰/۵۱، ۰/۴۳، ۰/۴۱، ۰/۵۴، ۰/۵۱، ۰/۶۰، ۰/۶۸، ۰/۷۷، ۰/۶۷ و ۰/۵۱ محاسبه شد. همسویی این ضرایب با یافته‌های شوارتز، اعتبار و پایایی قابل قبول پرسشنامه را تأیید می‌کند.

داده‌های پژوهش پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در بخش آمار توصیفی، از شاخص‌هایی نظیر میانگین و انحراف معیار برای توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و نمرات آزمودنی‌ها در متغیرهای پژوهش استفاده شد. برای بررسی رابطه بین نمرات والدین و فرزندان در ابعاد مختلف ارزش‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. همچنین به منظور مقایسه نظام ارزشی نوجوانان در سه گروه خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر، تحلیل واریانس چندمتغیره انجام شد و در مواردی که تفاوت معنادار مشاهده گردید، آزمون تعقیبی توکی برای

و پسر ۱۲ تا ۱۵ ساله شهرستان اسلامشهر تشکیل می‌دادند که در آغاز دوره نوجوانی قرار داشتند. نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی انجام شد و در این فرایند، ساختار جغرافیایی و پراکندگی مدارس در سطح شهرستان به عنوان واحد نمونه‌گیری در نظر گرفته شد. با توجه به توزیع جغرافیایی مدارس، چهار آموزشگاه شامل دو مدرسه دخترانه و دو مدرسه پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شدند. پس از تشریح اهداف پژوهش برای مدیران مدارس و والدین، تعداد ۶۲۰ پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند در اختیار پدران و مادران قرار گرفت. بخشی از پرسشنامه‌ها بازگردانده نشد و برخی دیگر نیز به دلیل ناقص بودن پاسخ‌ها، پاسخ‌گویی تنها یکی از والدین، یا تفاوت سبک فرزندپروری پدر و مادر از فرایند تحلیل حذف شدند. همچنین از میان ۸۹ خانواده‌ای که در سبک مقتدر نمرات بالایی کسب کرده بودند، ۲۹ خانواده به دلیل پایین بودن نسبی نمرات و عدم نمایندگی کافی از سبک مقتدر کنار گذاشته شدند. در نهایت، ۵۸ خانواده مستبد شامل ۱۱۶ پدر و مادر، ۵۳ خانواده سهل‌گیر شامل ۱۰۶ پدر و مادر و ۶۰ خانواده مقتدر شامل ۱۲۰ پدر و مادر به عنوان نمونه نهایی انتخاب شدند. در ترکیب جنسیتی نمونه، تعداد دختران بیش از پسران بود؛ به گونه‌ای که در خانواده‌های مقتدر ۳۴ دختر و ۲۶ پسر، در خانواده‌های مستبد ۲۰ دختر و ۳۳ پسر و در خانواده‌های سهل‌گیر ۳۳ دختر و ۲۰ پسر حضور داشتند.

برای سنجش سبک‌های فرزندپروری والدین از پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری بامریند استفاده شد. این پرسشنامه بر اساس نظریه بامریند (۱۹۹۱) تدوین شده و شامل ۳۰ گویه است که سه سبک فرزندپروری مقتدرانه، مستبدانه و سهل‌گیرانه را ارزیابی می‌کند. برای هر سبک ۱۰ سؤال در نظر گرفته شده و پاسخ‌ها در قالب طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت از «کاملاً مخالفم» تا «کاملاً موافقم» نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات هر گویه از صفر تا چهار متغیر است و در نهایت برای هر والد سه نمره مجزا به دست می‌آید. سبکی که بالاترین نمره را کسب کند به عنوان سبک غالب فرزندپروری آن والد در نظر گرفته می‌شود. در پژوهش حاضر پایایی این ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی بررسی شد. ضرایب آلفای کرونباخ برای مادران در سبک‌های سهل‌گیر، مستبد و مقتدر به ترتیب

معیار نمرات دانش‌آموزان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر در ارزش‌های ده‌گانه محاسبه گردید. همچنین، از همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه نمرات دانش‌آموزان با والدین در سطوح ده‌گانه ارزش‌ها استفاده شد. به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش و برآورد تفاوت‌های بین نظام ارزشی دانش‌آموزان، نتایج مأخوذ از پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری بامریند با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی تحلیل شد. نتایج به تفکیک در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار نمرات والدین در پرسشنامه بامریند به تفکیک سبک غالب والدین

گروه‌های نمونه	والد	مقیاس میانگین	مقتدرانه: مقیاس انحراف معیار	مقتدرانه: مقیاس میانگین	استبدادی: مقیاس انحراف معیار	استبدادی: مقیاس میانگین	سهل‌گیرانه: مقیاس انحراف معیار	سهل‌گیرانه:
والدین مقتدر پدر	۳۳.۰۰	۴.۴۸	۱۴.۲۳	۴.۸۵	۱۴.۷۶	۴.۱۱		
والدین مقتدر مادر	۳۳.۲۵	۳.۲۸	۱۳.۱۸	۵.۲۴	۱۳.۷۸	۴.۶۳		
والدین مقتدر میانگین	۳۳.۱۲	۲.۷۷	۱۳.۷۰	۵.۰۴	۱۴.۲۷	۴.۳۷		
والدین مستبد پدر	۲۲.۰۱	۱.۸۵	۲۵.۱۸	۲.۳۲	۱۴.۳۲	۳.۹۹		
والدین مستبد مادر	۲۰.۰۰	۲.۴۹	۲۴.۸۴	۲.۰۵	۱۳.۹۵	۴.۶۶		
والدین مستبد میانگین	۲۱.۰۰	۲.۱۷	۲۴.۸۱	۱.۲۱	۱۴.۱۳	۴.۳۲		
والدین سهل‌گیر پدر	۲۲.۱۳	۱.۸۸	۱۴.۰۵	۳.۴۳	۲۴.۷۳	۲.۰۸		
والدین سهل‌گیر مادر	۲۱.۳۵	۳.۲۴	۱۲.۶۵	۳.۳۱	۲۴.۸۱	۲.۰۵		
والدین سهل‌گیر میانگین	۲۱.۷۴	۲.۵۶	۱۳.۳۵	۳.۳۷	۲۴.۷۷	۲.۰۶		

مشاهده شد ($r = ۰.۲۹, P < ۰.۰۰۱$) و در نهایت، کمترین میزان همبستگی بین نمرات والدین مستبد به دست آمد ($r = ۰.۱۷$). نتایج پرسشنامه‌ها به تفکیک فرضیه‌های پژوهش در جداول مربوط به هر فرضیه تحلیل شده است.

فرضیه اول: بین نظام ارزشی فرزندان خانواده‌های مقتدر، سهل‌گیر و مستبد تفاوت وجود دارد.

به‌منظور بررسی نمرات گروه‌های نمونه و تحلیل نتایج، ابتدا شاخص‌های توصیفی هر گروه در ابعاد ده‌گانه پرسشنامه زمینه‌یابی ارزش‌های شوارتز محاسبه و در جدول زیر ارائه شد.

تعیین محل دقیق تفاوت‌ها میان گروه‌ها مورد استفاده قرار گرفت. سطح معناداری آزمون‌ها در تمامی تحلیل‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در این بخش، ابتدا سبک فرزندپروری غالب والدین با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و محاسبه همبستگی نمرات سبک فرزندپروری مادران و پدران تعیین شد. سپس، میانگین و انحراف

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، خانواده‌هایی به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند که در آن‌ها هر دو والد در سبک غالب خود بالاترین نمره را کسب کرده بودند. برای تعیین سبک غالب خانواده نیز میانگین نمرات پدر و مادر در هر یک از مقیاس‌های پرسشنامه محاسبه شد. همان‌گونه که در جدول مشخص است، والدین مقتدر بالاترین میانگین را در سبک خود و والدین سهل‌گیر نیز پایین‌ترین نمره را نسبت به دو گروه دیگر کسب کرده‌اند. نتایج همبستگی پیرسون میان میانگین نمرات پدران و مادران در سبک غالب فرزندپروری نشان داد که بیشترین همبستگی میان میانگین نمرات پدران و مادران مقتدر بود ($r = ۰.۳۳, P < ۰.۰۰۱$). همچنین، بین میانگین نمرات پدران و مادران سهل‌گیر نیز همبستگی معناداری

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار فرزندان خانواده‌ها به تفکیک ابعاد دو گانه ارزش‌ها

بعد ارزش‌ها	ارزش‌ها	مقتدر: میانگین	مقتدر: انحراف معیار	مستبد: میانگین	مستبد: انحراف معیار	سهل‌گیر: میانگین	سهل‌گیر: انحراف معیار
فردگرایانه	خیرخواهی	۵.۸۵	۰.۹۷	۴.۳۲	۰.۸۸	۴.۷۴	۱.۰۵
فردگرایانه	جهان‌گرایی	۵.۴۶	۰.۹۲	۳.۶۹	۰.۶۱	۳.۹۴	۰.۸۶
فردگرایانه	سنت	۵.۰۹	۰.۹۳	۳.۹۰	۰.۸۷	۳.۹۳	۱.۲۵
فردگرایانه	امنیت	۵.۶۵	۰.۶۴	۴.۶۲	۰.۶۵	۴.۶۲	۱.۱۹
فردگرایانه	همنوایی	۵.۷۲	۰.۸۱	۴.۳۳	۰.۹۱	۴.۳۸	۱.۱۴
جمع‌گرایانه	قدرت‌طلبی	۴.۷۷	۱.۱۵	۴.۰۴	۱.۰۳	۴.۶۳	۱.۰۲
جمع‌گرایانه	خودرهبی	۴.۵۸	۰.۹۱	۴.۴۵	۰.۱۰	۴.۵۲	۱.۰۳
جمع‌گرایانه	پیشرفت	۴.۵۴	۱.۳۲	۴.۳۳	۰.۹۵	۴.۵۰	۱.۱۶
جمع‌گرایانه	برانگیختگی	۳.۸۹	۱.۲۴	۴.۳۲	۱.۱۳	۴.۳۴	۱.۰۶
جمع‌گرایانه	لذت‌طلبی	۴.۱۶	۱.۲۸	۴.۲۶	۱.۱۶	۴.۴۳	۱.۲۳

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، فرزندان والدین مقتدر بالاترین نمره را در ارزش خیرخواهی و پایین‌ترین نمره را در ارزش برانگیختگی کسب کرده‌اند. فرزندان والدین سهل‌گیر بالاترین نمره را در ارزش خیرخواهی و پایین‌ترین نمره را در ارزش جهان‌گرایی به دست آورده‌اند. همچنین، فرزندان والدین مستبد بالاترین نمره را در ارزش امنیت و پایین‌ترین نمره را در ارزش سنت‌گرایی کسب کرده‌اند. در هشت مورد از ارزش‌های ده‌گانه، فرزندان والدین مقتدر نمره بالاتری نسبت به دو گروه دیگر به دست آوردند. فقط در ارزش‌های لذت‌گرایی و برانگیختگی، فرزندان والدین سهل‌گیر نسبت به دو گروه دیگر نمرات بالاتری کسب کردند. فرزندان والدین مستبد در تمامی ارزش‌ها نمرات پایین‌تری نسبت به دو گروه دیگر به دست آوردند. در مقایسه میانگین نمرات فرزندان سه گروه،

نمرات فرزندان والدین مقتدر در بعد فردگرایانه بالاتر از دو گروه دیگر و میانگین نمرات فرزندان والدین سهل‌گیر در بعد جمع‌گرایانه بالاتر از دو گروه دیگر بود. در بعد آمادگی برای تغییر، بالاترین میانگین به گروه والدین سهل‌گیر تعلق داشت (۱۳.۲۹)، اما در ابعاد محافظه‌کاری (۱۶.۸۵)، توجه به خود (۹.۲۹) و توجه به غیر خود (۱۱.۳۱)، فرزندان والدین مقتدر نسبت به دو گروه دیگر نمره بالاتری کسب کردند. برای مقایسه میانگین نمرات فرزندان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر در هر یک از ارزش‌ها، از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده شد. در صورت معنادار بودن تفاوت‌های بین گروه‌ها، نتیجه آزمون تعقیبی توکی نیز در جداول مربوط ارائه شده است.

جدول ۳. تحلیل واریانس چندمتغیره برای میانگین نمرات دانش‌آموزان در ارزش‌ها به تفکیک سبک فرزندپروری والدین

ارزش‌ها	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	Sig
خیرخواهی	۷۱.۸۲۴	۲	۳۵.۹۱۲	۳۷.۷۷۵	۰.۰۰۰
جهان‌گرایی	۱۰۶.۲۸۸	۲	۵۳.۲۲۲	۸۰.۸۱۱	۰.۰۰۰
سنت‌گرایی	۶۳.۲۸۱	۲	۳۱.۶۲۰	۲۷.۹۵۸	۰.۰۰۰**
امنیت	۶۳.۲۸۱	۲	۳۰.۶۱۰	۲۱.۳۳۱	۰.۰۰۰**
همنوایی	۵۴.۱۵۴	۲	۲۷.۰۷۷	۳۱.۸۷۱	۰.۰۰۰**
قدرت‌طلبی	۱.۲۶۵	۲	۰.۶۳۲	۰.۴۶۹	۰.۶۲۶
خودرهبی	۰.۴۷۱	۲	۰.۲۳۶	۰.۲۲۵	۰.۷۹۹
پیشرفت	۱۷.۹۸۶	۲	۰.۵۵۶	۰.۷۶۴	۰.۰۰۱**
برانگیختگی	۷.۱۵۹	۲	۳.۵۸۰	۳.۲۸۷	۰.۰۷۱
لذت‌گرایی	۲.۲۷۹	۲	۱.۱۴۰	۰.۷۵۲	۰.۴۷۳

**همبستگی در سطح ۰.۰۱ معنادار است. *همبستگی در سطح ۰.۰۵ معنادار است.

جدول ۳ نشان می‌دهد که بین میانگین نمرات فرزندان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر در ارزش‌های همنوایی، سنت‌گرایی، امنیت، جهان‌گرایی، خیرخواهی، برانگیختگی و پیشرفت تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. همچنین، بین میانگین ارزش‌های خودرهبی،

جدول ۴. آزمون توکی برای مقایسه میانگین نمرات ارزش‌های دانش‌آموزان به تفکیک سبک‌های فرزندپروری

متغیر وابسته	متغیر مستقل	گروه مقایسه	تفاوت میانگین‌ها	خطای معیار	Sig
همنوایی	مقتدر	مستبد	-۱.۲۲۶۴	۰.۱۷۰۶۴	۰.۰۰۰**
همنوایی	مقتدر	سهل‌گیر	-۱.۱۷۶۴	۰.۱۷۴۵۱	۰.۰۰۰**
سنت‌گرایی	مقتدر	مستبد	۱.۲۹۳۲	۰.۲۰۰۶۹	۰.۰۰۰**
سنت‌گرایی	مقتدر	سهل‌گیر	۱.۲۶۰۸	۰.۲۰۰۶۹	۰.۰۰۰**
امنیت	مقتدر	مستبد	۱.۲۵۹۳	۰.۱۵۹۲۶	۰.۰۰۰**
امنیت	مقتدر	سهل‌گیر	۱.۲۲۵۷۴	۰.۱۵۳۰۳	۰.۰۰۰**
جهان‌گرایی	مقتدر	مستبد	۱.۰۷۶۴	۰.۱۴۹۳۲	۰.۰۰۰**
جهان‌گرایی	مقتدر	سهل‌گیر	۱.۵۲۵۶	۰.۱۵۲۸۷	۰.۰۰۰**
خیرخواهی	مقتدر	مستبد	۱.۵۲۵۷	۰.۱۸۰۱۸	۰.۰۰۰**
خیرخواهی	مقتدر	سهل‌گیر	۱.۱۰۹۹	۰.۱۸۴۲۵	۰.۰۰۰**
پیشرفت	مقتدر	مستبد	۰.۷۲۷۷	۰.۱۹۵۷۷	۰.۰۰۰**
پیشرفت	مستبد	سهل‌گیر	۰.۵۹۳۷	۰.۲۰۲۰۳	۰.۰۰۰**

**همبستگی در سطح ۰.۰۱ معنادار است.

فرضیه دوم: بین نظام ارزشی پدران و مادران مقتدر، سهل‌گیر و مستبد رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه دوم پژوهش، ابتدا نتایج پرسشنامه زمینه‌یابی ارزش‌های شوارتز استخراج شد. سپس، میانگین نمرات پدران و مادران محاسبه گردید و در نهایت، از ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات والدین و فرزندان استفاده شد. نتایج در جدول زیر به تفکیک خانواده‌ها ارائه شده است.

با مشاهده جدول ۴ مشخص می‌شود که بین میانگین نمرات فرزندان خانواده‌های مقتدر و مستبد در ارزش‌های همنوایی، سنت‌گرایی، امنیت، جهان‌گرایی، خیرخواهی و پیشرفت تفاوت معناداری وجود دارد ($P < ۰.۰۰۱$). این تفاوت بین خانواده‌های مقتدر و سهل‌گیر نیز در ارزش‌های همنوایی، سنت‌گرایی، امنیت، جهان‌گرایی و خیرخواهی مشاهده می‌شود ($P < ۰.۰۰۱$). با این حال، بین میانگین دو گروه مستبد و سهل‌گیر فقط در ارزش پیشرفت تفاوت معناداری به دست آمد ($P < ۰.۰۰۱$). با توجه به یافته‌های حاضر، می‌توان عنوان کرد که فرضیه اول پژوهش تأیید شد.

جدول ۵. همبستگی پیرسون میان میانگین نمرات پدران و مادران مقتدر، مستبد و سهل‌گیر در ارزش‌ها

ارزش‌ها	میانگین مادر	انحراف معیار مادر	میانگین پدر	انحراف معیار پدر	همبستگی
همنوایی (مقتدر)	۵.۶۶	۰.۲۲	۵.۴۴	۱.۲۱	۰.۳۷**
سنت‌گرایی (مقتدر)	۵.۵۰	۰.۹۶	۵.۳۸	۱.۰۳	۰.۳۰*
خودرهبی (مستبد)	۵.۳۶	۰.۸۸	۴.۶۰	۱.۰۲	۰.۳۰
سنت‌گرایی (مستبد)	۳.۲۳	۰.۷۷	۴.۹۰	۰.۷۶	۰.۲۷

ارزش‌ها	میانگین مادر	انحراف معیار مادر	میانگین پدر	انحراف معیار پدر	همبستگی
لذت‌گرایی (مستبد)	۳.۱۹	۱.۲۰	۴.۰۶	۱.۲۵	۰.۲۸
پیشرفت (سهل‌گیر)	۴.۳۸	۱.۰۳	۴.۲۳	۱.۰۸	۰.۳۳

**همبستگی در سطح ۰.۰۱ معنادار است. * همبستگی در سطح ۰.۰۵ معنادار است.

فرضیه سوم: بین نظام ارزشی والدین مقتدر، سهل‌گیر و مستبد و نظام ارزشی فرزندان آن‌ها رابطه وجود دارد.

برای تحلیل فرضیه فوق، ابتدا نتایج پرسشنامه زمینه‌یابی ارزش‌های شوارتز استخراج شد. سپس، میانگین نمرات پدران و مادران محاسبه گردید و در نهایت، از ضریب همبستگی پیرسون بین نمرات والدین و فرزندان استفاده شد. نتایج در جدول زیر به تفکیک خانواده‌ها ارائه شده است.

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، بین نمرات والدین مقتدر در مقوله‌های همنوایی ($r = 0.37, P < 0.001$) و سنت‌گرایی ($r = 0.30, P < 0.001$) همبستگی معناداری به دست آمد. در خانواده‌های مستبد نیز بین نمرات پدران و مادران در مقوله‌های لذت‌گرایی ($r = 0.28, P < 0.001$)، خودرهبی ($r = 0.30, P < 0.001$) و سنت‌گرایی ($r = 0.27, P < 0.001$) همبستگی معناداری وجود داشت. در خانواده‌های سهل‌گیر نیز فقط در مقوله پیشرفت بین نمرات پدران و مادران همبستگی معناداری مشاهده شد ($r = 0.33, P < 0.001$).

جدول ۶. همبستگی پیرسون میان نمرات والدین و فرزندان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر در ارزش‌ها

ارزش‌ها	میانگین والدین	انحراف معیار والدین	میانگین فرزندان	انحراف معیار فرزندان	همبستگی
همنوایی (مقتدر)	۵.۵۵	۰.۹۴	۵.۷۲	۰.۸۱	۰.۵۴**
سنت‌گرایی (مقتدر)	۵.۴۴	۳.۴۸	۵.۹۰	۰.۹۳	۰.۲۸*
امنیت (مستبد)	۵.۷۳	۰.۶۸	۴.۳۲	۰.۶۵	۰.۲۹*
همنوایی (مستبد)	۵.۳۳	۱.۱۰	۴.۳۳	۰.۹۱	۰.۳۶*
برانگیختگی (مستبد)	۳.۹۷	۱.۰۳	۴.۳۲	۱.۱۳	۰.۳۳*
همنوایی (سهل‌گیر)	۵.۵۲	۰.۸۱	۴.۳۸	۱.۱۴	۰.۴۸**

**همبستگی در سطح ۰.۰۱ معنادار است. * همبستگی در سطح ۰.۰۵ معنادار است.

نوجوانان خانواده‌های مقتدر در اغلب ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی، از جمله خیرخواهی، جهان‌گرایی، همنوایی، امنیت، سنت‌گرایی و پیشرفت، نمرات بالاتری نسبت به دو گروه دیگر کسب کردند. در مقابل، نوجوانان خانواده‌های سهل‌گیر در ارزش‌های لذت‌گرایی و برانگیختگی نمرات بالاتری داشتند و نوجوانان خانواده‌های مستبد در بیشتر ارزش‌ها پایین‌ترین نمرات را به دست آوردند. این یافته نشان می‌دهد که سبک فرزندپروری مقتدرانه در مقایسه با سبک‌های مستبدانه و سهل‌گیرانه، بستر مناسب‌تری برای انتقال و درونی‌سازی ارزش‌ها فراهم می‌کند. نتایج حاضر با پژوهش‌هایی که بر نقش گرمی والدین، پاسخ‌دهی مناسب و گفت‌وگوی اخلاقی در رشد منش اخلاقی و رفتارهای جامعه‌پسند تأکید کرده‌اند، همسو است (Gülseven & Carlo, 2021; Hou, 2023; Safder, 2024). همچنین

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، در خانواده‌های مقتدر، بالاترین همبستگی بین نمرات والدین و فرزندان در ارزش همنوایی ($r = 0.54, P < 0.001$) و سنت‌گرایی ($r = 0.28, P < 0.001$) به دست آمد. در خانواده‌های مستبد، بالاترین همبستگی بین نمرات والدین و فرزندان در ارزش‌های همنوایی ($r = 0.54, P < 0.001$)، امنیت و برانگیختگی ($r = 0.28, P < 0.001$) مشاهده شد. در خانواده‌های سهل‌گیر نیز بالاترین همبستگی در ارزش همنوایی به دست آمد ($r = 0.48, P < 0.001$).

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین نظام ارزشی فرزندان خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر تفاوت معناداری وجود دارد و

یافته‌های پژوهش با مطالعاتی که نشان داده‌اند نوجوانان خانواده‌های مقتدر از سطح بالاتری از رشد اخلاقی، همدلی، مسئولیت‌پذیری و رفتارهای سازگارانه برخوردارند، هماهنگی دارد (Carlo, Hastings, et al., 2021; Kil et al., 2023; Malti et al., 2021).

برتری نوجوانان خانواده‌های مقتدر در ارزش‌های جمع‌گرایانه و اخلاقی را می‌توان بر اساس ویژگی‌های این سبک فرزندپروری تبیین کرد. والدین مقتدر معمولاً ضمن اعمال نظارت و کنترل منطقی، فضایی مبتنی بر گفت‌وگو، احترام متقابل و مشارکت عاطفی ایجاد می‌کنند. در چنین فضایی نوجوان فرصت می‌یابد تا درباره ارزش‌ها بیندیشد، دلایل اخلاقی رفتارها را درک کند و ارزش‌ها را به‌صورت درونی بپذیرد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که درونی‌سازی ارزش‌ها زمانی عمیق‌تر رخ می‌دهد که نوجوان احساس کند در روابط خانوادگی شنیده می‌شود و از حمایت عاطفی برخوردار است (Chen et al., 2024; Lee et al., 2025). همچنین گرمی و مشارکت والدین می‌تواند فرایند اجتماعی‌سازی اخلاقی را تسهیل کند و احتمال پذیرش ارزش‌های والدین را افزایش دهد (Kil et al., 2023). از این‌رو، می‌توان گفت که نوجوانان خانواده‌های مقتدر نه‌فقط به دلیل کنترل والدین، بلکه به دلیل کیفیت رابطه عاطفی و شناختی با والدین، ارزش‌های اجتماعی را درونی می‌کنند.

نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که نوجوانان خانواده‌های سهل‌گیر در ارزش‌های لذت‌گرایی و برانگیختگی نمرات بالاتری کسب کرده‌اند. این یافته را می‌توان ناشی از آزادی زیاد، فقدان ساختار تربیتی روشن و نظارت محدود در خانواده‌های سهل‌گیر دانست. در چنین خانواده‌هایی نوجوانان بیشتر به ارضای فوری خواسته‌ها، تجربه‌جویی و هیجان‌طلبی گرایش پیدا می‌کنند و کمتر در معرض محدودیت‌ها و قواعد اخلاقی پایدار قرار می‌گیرند. پژوهش‌های مرتبط با سبک‌های فرزندپروری و رفتارهای آنلاین نیز نشان داده‌اند که سهل‌گیری بیش از حد می‌تواند زمینه‌ساز ضعف در خودکنترلی و افزایش رفتارهای پرخطر یا ناسازگارانه شود (Morgan & Fowers, 2021; Rahmawati & Virlia, 2023). همچنین یافته‌های مربوط به cyberbullying و گسست اخلاقی نشان می‌دهد که نبود نظارت و هدایت اخلاقی در خانواده می‌تواند نوجوانان را در برابر فشارهای محیطی و اجتماعی آسیب‌پذیرتر سازد (Saryono et al., 2024).

از سوی دیگر، پایین بودن نمرات نوجوانان خانواده‌های مستبد در بیشتر ارزش‌ها نشان می‌دهد که کنترل شدید و ارتباط یک‌سویه الزاماً به درونی‌سازی ارزش‌ها منجر نمی‌شود. در سبک مستبدانه، والدین معمولاً بر اطاعت بی‌چون‌وچرا، محدودیت‌های سخت‌گیرانه و کنترل بالا تأکید دارند و فرصت کمتری برای گفت‌وگوی اخلاقی و مشارکت نوجوان فراهم می‌کنند. در نتیجه، نوجوان ممکن است رفتارهای اخلاقی را صرفاً برای اجتناب از تنبیه انجام دهد، نه به دلیل پذیرش درونی ارزش‌ها. پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه بزهکاری نوجوانان و رشد اخلاقی نیز نشان داده‌اند که سبک مستبدانه می‌تواند با ضعف در خودتنظیمی، تعارض با والدین و کاهش رشد اخلاقی همراه باشد (Folorunsho et al., 2024; Laskoski et al., 2022; Onsando et al., 2021).

علاوه بر این، پژوهش‌های مربوط به گسست اخلاقی و رفتارهای ضد اجتماعی نشان داده‌اند که کنترل افراطی والدین ممکن است به شکل‌گیری واکنش‌های مقاومت‌آمیز یا فاصله‌گیری عاطفی نوجوانان منجر شود (Rahmawati & Virlia, 2024; Yalçın & Aktas, 2023). بنابراین، کنترل بدون گرمی و تعامل دوسویه نمی‌تواند زمینه‌ساز رشد پایدار ارزش‌های اخلاقی باشد.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که بین نظام ارزشی پدران و مادران در خانواده‌های مقتدر، مستبد و سهل‌گیر رابطه معنادار وجود دارد. در خانواده‌های مقتدر، همبستگی ارزش‌های والدین در مقوله‌هایی مانند همنوایی و سنت‌گرایی بیشتر بود، درحالی‌که در خانواده‌های مستبد و سهل‌گیر الگوهای متفاوتی مشاهده شد. این یافته بیانگر آن است که هماهنگی ارزشی میان والدین می‌تواند نقش مهمی در انتقال موفق ارزش‌ها به فرزندان ایفا کند. هنگامی که والدین درباره ارزش‌های اساسی خانواده دیدگاه مشترک داشته باشند، نوجوان با پیام‌های تربیتی سازگارتر و منسجم‌تری مواجه می‌شود و احتمال پذیرش آن ارزش‌ها افزایش می‌یابد. پژوهش‌های مربوط به انتقال بین‌نسلی ارزش‌ها نیز نشان داده‌اند که انسجام والدین و توافق آنان در شیوه

وجود همبستگی میان ارزش‌های والدین و فرزندان در خانواده‌های مستبد و سهل‌گیر نیز نشان می‌دهد که حتی در سبک‌های کمتر کارآمد، خانواده همچنان نقش مهمی در شکل‌گیری ارزش‌های نوجوان دارد. باین‌حال، شدت و کیفیت این انتقال متفاوت است. در خانواده‌های مستبد، همبستگی بیشتر در ارزش‌هایی مشاهده شد که با کنترل، امنیت و همنوایی مرتبط بودند. این یافته می‌تواند ناشی از تأکید زیاد والدین مستبد بر اطاعت و پیروی از قواعد باشد. در خانواده‌های سهل‌گیر نیز بالاترین همبستگی در ارزش همنوایی مشاهده شد که احتمالاً به دلیل پیوند عاطفی مثبت میان والدین و فرزندان است، هرچند این پیوند الزاماً با نظارت و هدایت تربیتی کافی همراه نیست. مطالعات مربوط به سبک‌های فرزندپروری و رفتارهای اخلاقی نوجوانان نیز نشان داده‌اند که روابط گرم خانوادگی بدون ساختار مناسب، ممکن است نتواند به‌تنهایی رشد اخلاقی پایدار را تضمین کند (Morgan & Fowers, 2021; Safder, 2024).

نتایج پژوهش حاضر را می‌توان در چارچوب نظریه‌های رشد اخلاقی و اجتماعی نیز تبیین کرد. بر اساس رویکرد اجتماعی - فرهنگی، ارزش‌ها از طریق تعاملات اجتماعی و مشارکت فعال نوجوان در روابط خانوادگی درونی می‌شوند. خانواده محیطی است که در آن نوجوان نه‌تنها قواعد رفتاری، بلکه شیوه تفکر اخلاقی، همدلی، مسئولیت‌پذیری و نگرش نسبت به دیگران را می‌آموزد. مطالعات اخیر نشان داده‌اند که رشد اخلاقی نوجوانان به تعامل میان فرایندهای شناختی، هیجانی و فرهنگی وابسته است (Li et al., 2025; Malti et al., 2021). همچنین پژوهش‌های مرتبط با شخصیت اخلاقی و رفتارهای نوع‌دوستانه نشان می‌دهد که محیط خانوادگی می‌تواند مسیر رشد هویت اخلاقی نوجوان را شکل دهد (Carlo, García, et al., 2022; Zhang et al., 2021). بنابراین، سبک فرزندپروری نه‌تنها بر رفتارهای آشکار نوجوان، بلکه بر ساختارهای عمیق‌تر هویتی و اخلاقی او اثر می‌گذارد.

به‌طور کلی، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سبک فرزندپروری مقتدرانه مؤثرترین زمینه را برای انتقال ارزش‌ها و شکل‌گیری نظام ارزشی سالم در نوجوانان فراهم می‌کند. وجود گرمی عاطفی، گفت‌وگوی اخلاقی، کنترل منطقی و هماهنگی والدین در این سبک باعث می‌شود نوجوانان ارزش‌ها را نه به‌صورت

تربیت، فرایند اجتماعی‌سازی را تسهیل می‌کند (Lee et al., 2025; Meneses et al., 2022). همچنین مطالعات مرتبط با روابط خانوادگی و سبک‌های فرزندپروری تأکید می‌کنند که کیفیت رابطه زناشویی و هماهنگی والدین با کارآمدی فرزندپروری ارتباط دارد (Mozas-Alonso et al., 2022; Regina Luísa de Freitas et al., 2020).

در خانواده‌های مستبد، همبستگی ارزش‌های والدین در حوزه‌هایی مانند لذت‌گرایی، خودرهبی و سنت‌گرایی مشاهده شد که نشان‌دهنده پیچیدگی ساختار ارزشی این خانواده‌ها است. این الگو می‌تواند بیانگر آن باشد که والدین مستبد در عین تأکید بر سنت و اطاعت، ممکن است در برخی حوزه‌ها ارزش‌های فردمحور را نیز دنبال کنند. چنین تعارض‌هایی می‌تواند پیام‌های متناقضی برای نوجوان ایجاد کند و فرایند درونی‌سازی ارزش‌ها را دشوار سازد. پژوهش‌های مربوط به هویت اخلاقی و رشد منش نشان داده‌اند که نوجوانان نسبت به ناسازگاری میان گفتار و رفتار والدین حساس‌اند و این ناسازگاری می‌تواند از اعتبار پیام‌های اخلاقی والدین بکاهد (Booker et al., 2021; Tong & Talwar, 2021). بنابراین، انسجام رفتاری والدین و هماهنگی میان ارزش‌های ابرازشده و رفتار واقعی آنان برای انتقال مؤثر ارزش‌ها ضروری است.

یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که بین نظام ارزشی والدین و فرزندان رابطه معناداری وجود دارد و این رابطه در خانواده‌های مقتدر قوی‌تر بود. بالاترین همبستگی در خانواده‌های مقتدر در ارزش‌های همنوایی و سنت‌گرایی مشاهده شد. این یافته نشان می‌دهد که نوجوانان خانواده‌های مقتدر نه‌تنها پیام‌های ارزشی والدین را دریافت می‌کنند، بلکه آن‌ها را به بخشی از نظام ارزشی شخصی خود تبدیل می‌سازند. مطالعات جدید درباره انتقال بین‌نسلی ارزش‌ها نیز نشان داده‌اند که نوجوانان در خانواده‌های گرم و حمایتگر بیشتر تمایل دارند ارزش‌های والدین را بپذیرند و درونی کنند (Chen et al., 2024; Giancola et al., 2024). همچنین پژوهش‌های مربوط به انتقال ارزش‌های دینی و نوع‌دوستانه نشان می‌دهد که روابط عاطفی مثبت و مشارکت والدین در زندگی فرزندان، انتقال ارزش‌های اخلاقی را تسهیل می‌کند (Lee et al., 2025; Sârbu et al., 2021).

حامی مالی

این پژوهش بدون هیچ حمایت مالی و با هزینه شخصی انجام شد.

ملاحظات اخلاقی

در این مطالعه، اهمیت و ضرورت پژوهش برای نمونه‌ها تشریح و درباره رعایت ملاحظات اخلاقی مانند رازداری، محرمانگی، حفظ حریم نمونه‌ها، آزادی جهت شرکت در پژوهش و انصراف از آن و غیره به آنان اطمینان داده شد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این مقاله با یکدیگر مشارکت داشتند.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله، از مسئولان مراکز حمایتی شهر سمنان و زنان خشونت‌دیده خانگی مراجعه‌کننده به آنها به ترتیب برای همکاری و شرکت در پژوهش تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Basri, H., Ritonga, M., & Mursal, M. (2022). The Role of Tungku Tigo Sajaringan in Educating Adolescent Morality Through the Indigenous Values of Sumbang Duo Baleh. *Al-Ishlah Jurnal Pendidikan*, 14(2), 2225-2238. <https://doi.org/10.35445/alishlah.v14i2.1943>
- Booker, J. A., Ispa, J. M., Im, J., Maiya, S., Roos, J., & Carlo, G. (2021). African American Mothers Talk to Their Preadolescents About Honesty and Lying. *Cultural diversity & ethnic minority psychology*, 27(3), 521-530. <https://doi.org/10.1037/cdp0000396>
- Carlo, G., García, P. S., Malonda, E., Mestre, A., Tur-Porcar, A., & Mestre, M. V. (2022). Longitudinal Paths Between Parents' Use of Rewards and Young Adolescents' Moral Traits and Prosocial Behaviors. *Journal of adolescence*, 94(8), 1096-1107. <https://doi.org/10.1002/jad.12086>
- Carlo, G., Hastings, P. D., Dicus, J. L., & Ugarte, E. (2022). Development, Culture, and Neurobiology of Moral Emotions in Ethnic/Racial Minority Children. 526-541. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198855903.013.2>
- Chen, D., Liu, C., & Nolasco, E. E. (2024). Intergenerational Transmission of Moral Decision-making Inclinations. *Family Relations*, 73(5), 3250-3268. <https://doi.org/10.1111/fare.13009>
- Folorunsho, S., Ajayi, V., & Abdulrazaq, O. (2024). Juvenile Delinquency as a Contemporary Issue in Nigeria: Unraveling the Impact of Parenting Styles and Family Structures. <https://doi.org/10.20944/preprints202401.1659.v1>
- Gao, S., Xie, M., & Zhang, X. (2025). Family Resources and Externalizing Problem Behaviors Among "Lads" in Township Junior High Schools: The Role of Positive Youth Development and Peers' Positive Moral Character. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-7758902/v1>
- Giancola, M., Pino, M. C., Zacheo, C., Sannino, M., & D'Amico, S. (2024). The Intergenerational Transmission of Pro-Environmental Behaviours: The Role of Moral Judgment in

تحمیلی، بلکه به صورت درونی و پایدار بپذیرند. در مقابل، سبک‌های مستبدانه و سهل‌گیرانه به دلیل افراط در کنترل یا آزادی، فرایند درونی‌سازی ارزش‌ها را تضعیف می‌کنند. در شرایطی که نوجوانان امروز با منابع متنوع و گاه متعارض ارزشی مواجه‌اند، نقش خانواده در هدایت اخلاقی و انتقال ارزش‌ها بیش از هر زمان دیگری اهمیت یافته است.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به استفاده از ابزارهای خودگزارشی اشاره کرد که ممکن است تحت تأثیر تمایل آزمودنی‌ها به پاسخ‌دهی اجتماعی مطلوب قرار گرفته باشد. همچنین نمونه پژوهش فقط از نوجوانان شهرستان اسلامشهر انتخاب شد و این موضوع می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج به سایر مناطق فرهنگی و اجتماعی را محدود کند. از سوی دیگر، پژوهش حاضر مقطعی بود و امکان بررسی تغییرات نظام ارزشی نوجوانان در طول زمان وجود نداشت.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده با استفاده از طرح‌های طولی، روند تغییر و تثبیت ارزش‌ها در نوجوانان را در دوره‌های مختلف رشد بررسی کنند. همچنین، بررسی نقش متغیرهایی مانند کیفیت رابطه والد - فرزند، استفاده از رسانه‌های اجتماعی، دینداری خانوادگی، وضعیت اقتصادی - اجتماعی و روابط همسالان در فرایند انتقال ارزش‌ها می‌تواند به غنای ادبیات پژوهشی این حوزه کمک کند. انجام مطالعات مقایسه‌ای در فرهنگ‌ها و مناطق جغرافیایی مختلف نیز می‌تواند تفاوت‌های فرهنگی در انتقال ارزش‌ها را روشن‌تر سازد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای والدین با هدف آشنایی آنان با ویژگی‌های سبک فرزندپروری مقتدرانه ضروری به نظر می‌رسد. همچنین مدارس و مراکز مشاوره می‌توانند برنامه‌هایی برای تقویت گفت‌وگوی اخلاقی در خانواده، آموزش مهارت‌های ارتباطی والد - فرزند و ارتقای هماهنگی تربیتی والدین طراحی کنند. علاوه بر این، تدوین برنامه‌های آموزشی مبتنی بر ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی در مدارس می‌تواند فرایند درونی‌سازی ارزش‌ها را در نوجوانان تقویت کند.

تعارض منافع

بین نویسندگان هیچ تعارض منافی وجود نداشت.

- Satisfaction and Parenting Styles in a Spanish Sample of Adolescents' Parents. *PLoS One*, 17(3), e0265436. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0265436>
- Nalevska, G. P., Popovski, F., & Popovska, H. D. (2023). Values and Moral Attitudes Among Adolescents. *International Journal of Research Studies in Education*, 12(1). <https://doi.org/10.5861/ijrse.2023.13>
- Onsando, E., Mwenje, M., & Githui, P. (2021). The Influence of Parenting Style on Male Juvenile Delinquency: A Case of Kamiti Youth Correction and Training Center (KYCTC), Kiambu County, Kenya. *European Journal of Humanities and Social Sciences*, 1(3), 21-29. <https://doi.org/10.24018/ejsocial.2021.1.3.44>
- Rahmawati, N. P., & Virlia, S. (2023). The Role of Moral Disengagement and Authoritarian Parenting Style Towards Cyberbullying Attitude Among Social Media Users. *Jurnal Ilmiah Psikologi Terapan*, 11(2), 105-111. <https://doi.org/10.22219/ijpt.v11i2.25550>
- Regina Luísa de Freitas, M., Maria Cristina Triguero Veloz, T., Cantiere, C. N., Ribeiro, A. d. F., Micieli, A. P. R., & Carreiro, L. R. R. (2020). Parenting Styles and Mental Health in Parents of Children With ADHD. *Revista Interamericana de Psicologia/Interamerican Journal of Psychology*, 53(3), 417-430. <https://doi.org/10.30849/rip/ijp.v53i3.949>
- Safder, M. (2024). A Correlational Analysis of Motherly Parenting Style and Children's Moral Development. *J. Asian Dev. Studies*, 13(2), 303-311. <https://doi.org/10.62345/jads.2024.13.2.26>
- Sârbu, E. A., Lazăr, F., & Popovici, A.-F. (2021). Individual, Familial and Social Environment Factors Associated With Religiosity Among Urban High School Students. *Review of Religious Research*, 63(4), 489-509. <https://doi.org/10.1007/s13644-021-00466-x>
- Sarono, M. (2021). The Influence of Parenting Styles and Thematic Learning on the Ethical Relationship of Buddhist Sunday School Students. *Smaratungga Jurnal of Education and Buddhist Studies*, 1(1), 12-28. <https://doi.org/10.53417/sjeb.v1i1.25>
- Saryono, S., Astuti, S., & Susi, S. (2024). The Role of the Tri Pusat Pendidikan in Combating Cyberbullying in Adolescents. *Jurnal Ilmu Pendidikan (JIP) STKIP Kusuma Negara*, 15(2), 179-188. <https://doi.org/10.37640/jip.v15i2.1827>
- Tong, D., & Talwar, V. (2021). Understanding the Development of Honesty in Children Through the <sc>domains-of-socialization</sc> Approach. *Infant and Child Development*, 30(6). <https://doi.org/10.1002/icd.2268>
- Vovchenko, O. (2022). The Influence of Family Upbringing on the Formation of Self-Esteem of Adolescents With Developmental Disabilities. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University Series "Pedagogy and Psychology"*, 7(4), 9-19. [https://doi.org/10.52534/msu-pp.7\(4\).2021.9-19](https://doi.org/10.52534/msu-pp.7(4).2021.9-19)
- Wu, J., & Wang, F. (2023). Research on Healthy Personality Training and Family Education Guidance for Adolescents -- An Exploration Based on the New Curriculum Standard in 2022. *International Journal of Social Science and Research*, 1(1). <https://doi.org/10.58531/ijssr/1/1/3>
- Yaffe, Y., Levental, O., Arey, D. L., & Lev, A. (2021). Morality and Values in Sports Among Young Athletes: The Role of Sport Type and Parenting Styles – A Pilot Study. *Frontiers in psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.618507>
- YalÇın, E., & Aktas, B. E. (2024). Disengagement From Moral Disengagement: A Review of Individual Differences and Interventions Programs. *Psikiyatride Guncel Yaklasimlar - Primary School-Age Children. Social Sciences*, 13(6), 318. <https://doi.org/10.3390/socsci13060318>
- Gülseven, Z., & Carlo, G. (2021). Parenting and Prosocial Behaviors in Nicaraguan Adolescents: The Roles of Prosocial Moral Reasoning and Familism. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(9), 2545-2565. <https://doi.org/10.1177/02654075211009298>
- Hou, M. (2023). The Impact of Parents on Adolescent Moral Development. *Journal of Education Humanities and Social Sciences*, 8, 1177-1182. <https://doi.org/10.54097/ehss.v8i.4447>
- Jiang, Y., Wang, H., & Tong, L. (2025). The Impact of Parental Co-Parenting on Relational Aggression in Adolescents: The Mediating Role of Peer Relationships and Self-Control. *Frontiers in psychology*, 16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1551288>
- Kabadayi, A. (2024). Tiny Hearts, Big Lessons: Understanding the Factors Shaping Values in Early Childhood. *Distance Education in Ukraine Innovative Normative-Legal Pedagogical Aspects*(4), 8-16. <https://doi.org/10.18372/2786-5495.1.18872>
- Kil, H., Gath, M., & Grusec, J. E. (2023). Dual Process in Parent-adolescent Moral Socialization: The Moderating Role of Maternal Warmth and Involvement. *Journal of adolescence*, 95(4), 824-833. <https://doi.org/10.1002/jad.12156>
- Lamia Abdulgalil Saif Ali, A.-a., Sawitri, B., Mohammed, H. T. S., & Moqbel, H. H. (2024). Adolescent Premarital Sexual Behavior: A Narrative Review of Challenges, and the Vital Role of Comprehensive Sex Education in Promoting Health and Well-Being in Islamic Countries. *Jurnal Psikiatri Surabaya*, 13(1), 100-107. <https://doi.org/10.20473/jps.v13i1.53690>
- Laskoski, L. M., Fernandes, M. N., & Dória, G. M. S. (2022). Parenting Styles and Moral Emotions of Adolescents in Conflict With the Law. *Paidéia (Ribeirão Preto)*, 32. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3207>
- Lee, S., Silverstein, M., Lee, T. K., Zhang, W., & Harris, R. (2025). Religion as a Basis for the Intergenerational Transmission of Altruistic Values to Emerging Adults. *Journal of Family Psychology*. <https://doi.org/10.1037/fam0001396>
- Lessy, Z., Rantekata, N. A., Rohman, M., & Sada, H. J. (2024). Moral Degradation in an Educational Milieu: Roles of Guardian in Fixing Morality of Students. *Al-Ishlah Jurnal Pendidikan*, 16(1), 273-283. <https://doi.org/10.35445/alishlah.v16i1.4418>
- Li, X., Cao, T., Hu, R. H., Huang, K., & Guo, C. (2025). The Impact of Socioeconomic Status on Adolescent Moral Reasoning: Exploring a Dual-Pathway Cognitive Model. *Behavioral Sciences*, 15(10), 1347. <https://doi.org/10.3390/bs15101347>
- Malti, T., Galarneau, E., & Peplak, J. (2021). Moral Development in Adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 31(4), 1097-1113. <https://doi.org/10.1111/jora.12639>
- Meneses, G. d. O., Santos, W. S. d., Biermann, M. C., Farias, M. G., & Plutarco, L. W. (2022). Influence of Values and Parenting Styles Perceived by Children in the Value Transmission. *Psicologia Teoria E Pesquisa*, 38. <https://doi.org/10.1590/0102.3772e38318.en>
- Morgan, B., & Fowers, B. J. (2021). Empathy and Authenticity Online: The Roles of Moral Identity, Moral Disengagement, and Parenting Style. *Journal of personality*, 90(2), 183-202. <https://doi.org/10.1111/jopy.12661>
- Mozas-Alonso, M., Pece, J. O., & Pedro-Viejo, A. B. (2022). Differentiation of Self and Its Relationship With Marital

Current Approaches in Psychiatry, 16(1), 31-47.
<https://doi.org/10.18863/pgy.1223370>

Zhang, Y., Chen, L., & Xia, Y. (2021). Belief in a Just World and Moral Personality as Mediating Roles Between Parenting Emotional Warmth and Internet Altruistic Behavior. *Frontiers in psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.670373>

Zhu, X., Shek, D. T. L., & Yu, L. (2022). Parental and School Influences on Character Attributes Among Chinese Adolescents. *Frontiers in Pediatrics*, 10. <https://doi.org/10.3389/fped.2022.817471>